

Handläggare

Jenny Hertz

Business Controller

Teknik- och serviceförvaltningen

Taxor och avgifter för vatten- och avloppsverksamheten

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. anta styrdokumentet med taxor och avgifter för Vatten och avlopp, daterat 2025-09-01.

Beskrivning av ärendet

Verksamheten för vatten- och avlopp (VA) är en lagstyrd verksamhet. VA-verksamheten finansieras genom avgifter i enlighet med Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Enköpings kommuns VA-taxa följer Svenskt Vattens basförslag, som är standard för branschen. Att följa basförslaget tryggar rättssäkerheten och säkerställer VA-lagstiftningens krav. Det säkrar att VA-taxan ska vara rättvis och skäligt fördelad på de anslutna abonnenterna, enligt den så kallade nyttoprincipen med en social kostnadsfördelning.

Taxan ska finansiera nödvändiga kostnader för att ordna och driva VA-verksamheten i kommunen, om inte skattemedel ska finansiera eventuellt underskott. Överskott och underskott av avgiftsuttaget ska regleras över tid.

Avgifterna enligt VA-taxan består av bruks- och anläggningsavgifter samt avgifter för specifika åtgärder. Förslaget innebär enbart ändrade avgiftsnivåer. Generellt uppdateras anläggningsavgifterna med index och bruksavgifterna med en procentsats. VA-verksamheten arbetar med en flerårig prognos, kopplad till kommunens långsiktiga investeringsplan och driftsbudget. Framtagande av taxenivån och därmed årlig procentsats, sker i

ett modelleringsverktyg som långsiktigt tar hänsyn till verksamhetens intäkter och utgifter, som löpande drift, underhåll, ny- och reinvesteringar.

Brukningsavgift är en återkommande kostnad som fastighetsägare betalar för att använda kommunalt VA. Brukningsavgiften ska täcka kostnader för planering, drift och förnyelse av VA-verken samt planering, drift, underhåll och förnyelse av distributionsnätet samt skyddet av hela VA-anläggningen. Prognosen för brukningsavgiften tar hänsyn till tillväxt enligt gällande översiktsplan, nyinvesteringar och underhållsskuld samt framtida underhåll. Detta finns beskrivet i PM – Taxor och avgifter för Vatten- och avloppsverksamheten, daterad 2025-09-01.

Anläggningsavgift är en engångskostnad som fastighetsägare betalar för att få tillgång till kommunalt vatten och avlopp. Avgiften täcker kostnader för att ansluta fastigheter till den kommunala VA-anläggningen, inklusive installation av ledningar och nödvändig infrastruktur.

Utöver den årliga översynen av VA-taxan har ett tilläggsuppdrag givits verksamheten, att se över anläggningsavgifterna för kommunalt VA och säkerställa en 100% täckningsgrad för 2026. Täckningsgraden baseras på genomförda och kommande utbyggnadsområden mellan 2021-2029 där infrastruktur till både villor, lägenheter och industrier byggts ut och planeras att byggas ut. Anläggningsavgiften, som årligen normalt höjs med index, föreslås justeras upp med en procentsats för anpassning till det politiska önskemålet om 100%-ig täckningsgrad. Højningen av anläggningsavgifterna föreslås därefter att återgå till en årlig indexuppräknings. Anläggningstaxans täckningsgrad föreslås att ses över och räknas upp till en ny täckningsgrad med några års mellanrum, för att åren däremellan höjas med index.

Ett nytt basförslag av VA-taxan har tagits fram av branschorganisationen Svenskt Vatten. VA-verksamheten planerar att utforma kommunens VA-taxa i enlighet med det nya basförslaget för år 2027.

Teknik- och serviceförvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att taxor och avgift för vatten och avlopp ska vara i enlighet med styrdokument för taxor och avgifter VA. Beskrivning av taxorna sker i PM – *Taxor och avgifter för Vatten- och avloppsverksamheten*, daterad 2025-09-01.

Ökad inflation och räntekostnader påverkade VA-verksamheten dramatiskt under år 2023 och 2024. VA-taxan dessa år täckte inte de kostnadsökningar som skett snabbt inom branschen till följd av omvärldsläget. Ska inte skattekollektivet bekosta de underskott som uppstått, behöver VA-verksamheten fortsatt ökade intäkter. Kommande höjning sker också med anledning av nödvändiga infrastrukturens satsningar. Behovet av ett nytt miljömässigt modernt avloppsreningsverk för Enköping ökar verksamhetens kostnader markant över tid, vilket måste omhändertagas. VA-verksamheten har också behov av ökade intäkter för att möta ökade kostnader som kommer av lagstiftning för en robust och trygg dricksvattenförsörjning, ändamålsenlig och miljökravsuppfyllande avloppshantering, tillväxtmål och för att upprätthålla en god service till abonnenterna. Behovet av ökade intäkter resulterar i behov att höja taxan för att kunna hantera kostnadsökningar och tidigare års underskott.

Brukningsavgifter för VA-verksamheten föreslås att höjas med 20% för år 2026 jämfört med avgiftsnivåer för år 2025. Detta innebär en höjning från 14 206 kronor per år till 17 047 kronor per år för en normal villa (typhus A). Ökningen medför att VA-verksamheten budgeterar ett överskott med 8,8 miljoner kronor år 2026. Verksamheten har även för avsikt att ha överskott kommande år för att jämna ut tidigare års underskott och på så sätt över tid generera ett nollresultat. Verksamheten har en plan för att utjämna underskott och överskott mellan år.

I och med pågående omfattande investeringsprojekt, finns risken att kostnader kopplade till masshantering kan falla ut och påverka verksamhetens driftsekonomi. I dagsläget bedöms detta dock endast som en risk och har inte beaktats i beräkningen av verksamhetens överskott 2026, då arbete pågår för att undvika kostnader kopplat till masshantering.

Anläggningsavgifterna föreslås höjas från dagens täckningsgrad på 80% till 100% täckningsgrad. För att bibehålla en rättvis och skälig kostnadsfördelning mellan de olika avgiftsparametrarna och uppnå 100% täckningsgrad behöver alla taxeavgifter i anläggningstaxan justeras olika mycket. För en villa innebär det en höjning i anläggningsavgift från 177 433 kr år 2025 till 227 350 kr år 2026. För en villa motsvarar höjningen 28%. För ett lägenhetshus med 15 lägenheter innebär höjningen en ökning från 724 413 kr år 2025 till 834 250 kr 2026, vilket motsvarar en 15% höjning.

Ekonomiska konsekvenser

Ökad bruksavgift för vatten och avlopp kan ha flera ekonomiska konsekvenser för hushåll och företag. Hushållen får en direkt ökning av sina månatliga utgifter, vilket kan påverka deras budgetering. Minskad disponibel inkomst för hushållen kan påverka deras förmåga att spara och konsumera andra varor och tjänster.

För företag innebär högre avgifter ökade driftskostnader som kan påverka lönsamheten. Företag kan behöva höja priserna på sina produkter och tjänster, vilket kan påverka kundbasen. Småföretag är särskilt känsliga för ökade avgifter, vilket kan påverka deras överlevnad.

Förändrad VA-taxa får ekonomiska konsekvenser för kommunens budget, sett till kommunen som kund VA-verksamheten. Inför 2026 har kostnadsökningar för vatten och avlopp hanterats i ordinarie budgetprocess och har påverkat förslag till internhyror för kommunens förvaltningar.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

Taxor för vatten och avlopp kan ha betydande sociala och miljömässiga konsekvenser. Hög VA-taxa kan vara en ekonomisk börda för låginkomsthushåll och påverka deras förmåga att betala för grundläggande tjänster.

Rättvist utformade taxor kan bidra till social jämlikhet genom att säkerställa tillgång till rent vatten och sanitet för alla.

Miljömässigt uppmuntrar en höjd VA-taxa hushåll och företag att använda vatten mer sparsamt, vilket bevarar vattenresurserna. VA-verksamheten har även i sitt uppdrag att öka medvetenheten om vattenförsörjning och avloppshantering. Detta leder till bättre samhällsengagemang och miljövänliga beteenden hos medborgare och företag.

Beslutsunderlag

Följande handlingar har legat till grund för beslutet:

- Tjänsteskrivelse, 2025-09-01
- Styrdokument – Taxor och avgifter för Vatten och avlopp, 2025-09-01

- PM – Taxor och avgifter för Vatten- och avloppsverksamheten, 2025-09-01
- Rapport Anläggningsavgift, Nivå och konstruktion av VA-taxa i Enköpings kommun, 2025-06-23

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Anna Sjödin, förvaltningschef
- Anna Johansson, verksamhetschef för Vatten och avlopp

Sändlista

Beslutet skickas till:

- Kommunfullmäktige, för åtgärd